

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 671/2020
03.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Лабуд Стојановић, адвокат у ..., против тужене Банка Интеза АД Београд, Експозитура ..., чији је пуномоћник Милош Босић, ради поништаја одлуке туженог, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 898/19 од 14.10.2019. године, у седници већа одржаној 03. септембра 2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиље, пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 898/19 од 14.10.2019. године укида и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Краљеву је донео пресуду П1 1164/2017 (14) дана 24.10.2017. године којом је усвојио тужбени захтев и поништио решење тужене број ... од 11.04.2014. године као незаконито, те обавезао тужену да врати тужиљу на рад и да јој накнади трошкове парничног поступка у износу од 153.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Одлучујући о жалби тужене Апелациони суд у Крагујевцу је донео пресуду Гж1 898/19 дана 14.10.2019. године којом је преиначио пресуду Основног суда у Краљеву П1 1164/2017 (14) од 24.10.2017. године тако што је одбио као неоснован тужбени захтев којим тужиља тражи да се поништи као незаконито решење тужене број ... од 11.04.2014. године и да се тужена обавезе да тужиљу врати на рад и распореди на послове адекватне стручној спреми и способностима тужиље, те решио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против наведене другостепене пресуде је тужиља изјавила благовремену и дозвољену ревизију, којом пресуду побија због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/2011 ...18/2000 – у даљем тексту ЗПП) и нашао да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана пресуда, тужила је код тужене била у радном односу на неодређено време на пословима ... у Експозитури ... у Регионалном центру Обавеза тужиле између осталог било је да врши дневну контролу ..., затварање смене и крај рада, ад хос контролу готовине у појединачним благајнама, да врши месечне пописе, да обавља евидентирање мањкова и вишкова, те да врши достављање извештаја у вези са тим и да обавља надзор у раду благајника, да пружа помоћ новим благајницима у текућем послу, али да обавља и све друге потребне послове у оквиру својих активности и по налогу свог претпостављеног. Тужена је тужилу упутила антиципирано упозорење дана 11.02.2014. године због извршене повреде радне обавезе – немарног извршавања редовних радних обавеза и кршења правила и процедуре, радних инструкција и интерних аката тужене банке које је имало штетне последице, а које повреде су као такве утврђене у члану 7. став 1. тачка 1. и у члану 14. Правилника о радној дисциплини, понашању запослених у току рада и материјалне одговорности запосленог код тужене банке од 22.12.2009. године. У образложењу тог упозорења је наведено да је утврђено да је у дужем временском периоду извршен читав низ недозвољених трансакција које су биле верификоване – визиране од стране запослених у тој експозитури, па и од стране тужиле. Тужена је дала ново упозорење тужилу 18.03.2014. године због извршене повреде радне обавезе немарног извршавања својих редовних радних обавеза и кршења правила процедуре, радних инструкција и интерних аката тужене банке које је имало штетне последице, а које повреде су као такве утврђене у члану 7. став 1. тачка 1. и у члану 14. Правилника о радној дисциплини, понашању запослених у току рада и материјалне одговорности запослених код тужене банке од 22.12.2009. године. У образложењу тог упозорења је констатовано да је надлежан директор РЦ ... проследио сектору за људске ресурсе службену белешку директора за пословање са физичким лицима и малим бизнисом у регионалном центру ... од 13.03.2014. године и своје обавештење о постојању отказног разлога од 13.03.2014. године са информацијом о непрописном поступању са ваноптицајном страном валутом (рубљама), који је у супротности са интерним правилима банке. Разлози наведени у упозорењу указују да је дана 27.02.2014. године у поступку редовне контроле коју је вршила ББ, контролор смене у експозитури ..., код запослене ВВ установљено да на стању има 20.000 рубаља и то две новчанице у апоенима од по 10.000 рубаља које су ван оптицаја и које потичу из откупа извршеног још 04.02.2014. године на благајни ГГ. Благајник у експозитури, ВВ, је усмено обавестила тужилу о насталом проблему, али су се оне договориле да се случај прећути до краја месеца када би ГГ био у ситуацији да из сопствених средстава откупи спорну ваноптицајну валуту. У упозорењу се наводи да је тужила, и поред тога што је била свесна да поступање запослених ГГ и ВВ са ваноптицајном страном валутом недопуштено и супротно Правилнику о благајничком пословању према коме је била у обавези да спроводи дневне блиц контроле, као и контроле у интерном поступку, не само да то није учинила, већ је прихватила, а затим и она сама непредузимањем одговарајуће радње у смислу отклањања последица грешке других запослених несавесно и немарно поступајући допустила да страни новац ван оптицаја стоји у благајни наредна 24 дана, чиме је сарађујући са запосленима који су радили непрописно свој посао и сама допринела излагању тужене као свог послодавца репутационом и оперативном ризику. Тужила се писмено изјаснила на упозорење наводећи да је наведеног дана радила у поподневним часовима и услед велике гужве на шалтеру и немогућности да обави све послове којима је била задужена, није приметила

да је колега у експозитури примио ваноптицајне рубље. Након неколико дана је обавештена да је колегиница ВВ приметила да су примљене неважеће новчанице, због чега је контактирала Регионални центар ... при чему је договор био да се те новчанице што пре откупе, о чему је она обавестила ГГ. Синдикат тужене се изјаснио да је тужила учинила повреду радне обавезе због које јој треба отказати уговор о раду. Тужена је оспореним решењем од 11.04.2014. године тужили отказала уговор о раду због извршене повреде радне обавезе несавесног и немарног извршавања радних обавеза, пропуста у раду којим послодавца излаже оперативном и репутационом ризику и непоштовање интерних правила, које су повреде радних обавеза утврђене чланом 7. став 1. тачка 1., 3. и 14. Правилника о радној дисциплини, понашању запослених у току рада и материјалној одговорности запослених у банци Интеза АД Београд од 22.12.2009. године. Разлози садржани у решењу о отказу уговора о раду указују да је обавеза тужиле у конкретној ситуацији била да предузме одговарајуће и прописане радње у циљу спровођења регуларног поступка када је реч о примљеној ваноптицајној страниј валути, који поступак је јасно дефинисан интерном процедуром банке и познат запосленима који раде у експозитури.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је поништио решење тужене број ... од 11.04.2014. године као незаконито, налазећи да непријављивање директору експозитуре постојања ваноптицајних рубаља у трезору се не може приписати у кривицу тужили у смислу прикривања проблема, јер је она управо предузимала мере за решавање проблема на начин који је уобичајен у пракси тужене банке, у виду откупа од стране благајника. Другостепени суд не прихвата такав закључак првостепеног суда, већ из утврђене чињенице да тужила није у складу са актима туженог пријавила да је банка примила ваноптицајну валуту, сматра да је првостепени суд извео неправилан закључак да је управо таквим поступањем тужила предузимала мере за решавање проблема на уобичајен начин у пракси тужене банке. Напротив, по оцени другостепеног суда из утврђене чињенице да је тужила пропустила да примени одговарајуће и интерним актима банке прописане радње у циљу спровођења регуларног поступка у случају примењене ваноптицајне валуте, што је била у обавези, као и да је након што је сазнала да су у експозитури примљене ваноптицајне рубље дозволила да таква валута буде задржана у благајни дуже од 20 дана, а да при том конкретан проблем није пријавила надлежном директору, налази да је тужила учинила предвиђену повреду радне обавезе за коју је одговорна и да су се стекли услови за давање отказа уговора о раду сходно члану 179. тачка 2. Закона о раду. Налази да је законито спорно решење о отказу уговора о раду, јер је тужена приликом давања отказа уговора о раду спровела прописану процедуру по одредби члана 180. Закона о раду, односно тужили доставила антиципирано упозорење од 11.02.2014. године, а потом и ново упозорење 18.03.2014. године, све због извршене повреде радне обавезе – немарног извршавања својих редовних радних обавеза и кршења правила и процедура, радних инструкција и интерних аката тужене банке које је имало штетне последице, а које повреде су прописане чланом 7. ставом 1. тачка 1. као и чланом 14. Правилника о радној дисциплини, понашању запослених.

Из изнетих разлога другостепене одлуке произилази да је пропуст тужиле, поред пропуста да предузме одговарајуће и интерним актима банке прописане радње у циљу спровођења регуларног поступка и тај што случај није пријавила директору

експозитуре, који је пропуст довео до испуњења бића повреде радне обавезе утврђене чланом 7. став 1. тачка 1., 3. и 14. Правилника о радној дисциплини, понашању запослених у току рада и материјалној одговорности запослених код тужене.

Овакав закључак се не може прихватити за правилан, код изостанка утврђења које је у конкретној ситуацији радње тужиља била обавезна да преузме као одговарајуће и прописане, у циљу спровођења регуларног поступка, те изостанка утврђења какав је поступак код тужене прописан за случај примања ваноптицајне стране валуте. Без утврђења тих чињеница не може се прихватити закључак да је тај поступак јасно дефинисан интерном процедуром банке и познат запосленима који раде у експозитури, па и тужиљи.

Према садржини Правилника о радној дисциплини понашању запослених у току рада и материјалне одговорности запослених код тужене од 22.12.2009. године, коју је утврдио провостепени суд, у члану 7. став 1. је предвиђено да запосленом може престати радни однос отказом уговора о раду ако својом кривицом учини повреде радних обавеза и то између осталог неизвршавање или несавесно, немарно вршење радних дужности и обавеза (тачка 1.), предузимање недозвољених радњи, односно радњи које банку излажу оперативном или репутационом ризику (тачка 3.) непридржавање и непоштовање процедура и других правила или других интерних докумената банке које је узроковало или могло да узрокује наступање штетних последица, односно које је изазвало наступање оперативног или репутационог ризика или штете за банку (тачка 14.). Предметним решењем тужиљи се отказује уговор о раду због извршене повреде радне обавезе несавесног и немарног извршавања радних обавеза, пропуста у раду којима послодавца излаже оперативном или репутационом ризику и непоштовање интерних правила, док разлози садржани у решењу указују да је обавеза тужиље у конкретној ситуацији била да предузме одговарајуће и прописане радње у циљу спровођења регуларног поступка када је реч о примљеној ваноптицајној страни валуте који је поступак јасно дефинисан интерном процедуром банке и познат запосленима који раде у експозитури. Код такве садржине решења о отказу уговора о раду, било је неопходно оценити које одговарајуће и интерним актима банке прописане радње у циљу спровођења регуларног поступка у случају примене ваноптицајне валуте је тужиља била обавезна да предузме, а пропустила је, и да ли је прописана радња да конкретан проблем пријави надлежном директору. Посебно, било је неопходно оценити и чиме, односно којим радњама или пропустима је тужиља изазвала конкретне штетне последице, да би се оценило да ли су се стекли услови за давање отказа уговора о раду због учињене повреде радне обавезе прописане чланом 7. став 1. тачка 1., 3. и 14. Правилника о радној дисциплини, понашању запослених у току рада и материјалној одговорности запослених код тужене.

Због непотпуно утврђеног чињеничног стања, о пропустима тужиље у односу на прописане радње у случају примања ваноптицајне стране валуте, не може се оценити ни да ли је због тих радњи настала штета у виду излагања оперативном или репутационом ризику тужене, па ни да је повреда радних обавеза од стране тужиље имала штетне последице.

Према одредби члана 179. став 2. Закона о раду, послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе, и ако несавесно или немарно извршава радне обавезе или учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду, што подразумева да се разлози за отказ цене према конкретној радњи, а у овом случају пропусту, запосленог, који је везан за прописану процедуру у конкретној ситуацији, о чему чињенице нису довољно расправљене, да би се могла оценити правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда.

Због изнетог је другостепена пресуда укинута и предмет враћен том суду на поновно суђење по одредби члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић